

SM-OOP.143.1.5.2026

INFORMACJA
w sprawie zmian w wykazie wykroczeń za które strażnicy straży gminnych są uprawnieni do nakładania grzywien w postępowaniu mandatowym.

Informuję, iż w dniu 31.08.2026 roku ogłoszone zostało w Dzienniku Ustaw RP rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 sierpnia 2026 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wykroczeń, za które strażnicy straży gminnych są uprawnieni do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego.

Przedmiotowa nowelizacja wprowadza zapowiadane już od dawna zmiany, w zakresie uprawnień mandatowych straży gminnych (miejskich) z czego niektóre mają wyłącznie charakter porządkujący.

Zmiany wprowadzone niniejszym rozporządzeniem **wejdą w życie 15 września 2026 r.**

Poniżej kolejno przedstawiono zmiany wprowadzone ww. rozporządzeniem:

1. Dodanie do katalogu wykroczeń art. 65a Kodeksu wykroczeń .

Art. 65a. [Niestosowanie się do poleceń funkcjonariusza]

Kto, nie stosując się do poleceń określonego zachowania się wydawanych na podstawie prawa przez funkcjonariusza Policji, Żandarmerii Wojskowej, Straży Granicznej lub innego organu ochrony bezpieczeństwa lub porządku publicznego, umyślnie uniemożliwia lub istotnie utrudnia wykonanie czynności służbowej, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

Możliwość wyciągania konsekwencji w związku z utrudnianiem strażnikom czynności służbowych jest zdecydowanie, tym z elementów którego brakowało w dotychczasowych regulacjach. Należy jednak mieć na względzie że przepis ten nie powinien być „nadużywany” przez funkcjonariuszy.

2. Dodanie do katalogu wykroczeń art. 97a Kodeksu wykroczeń .

Art. 97a. [Niedozwolone objeżdżanie zapór na przejazdach kolejowych i wjeżdżanie na przejazdy kolejowe]

Uczestnik ruchu lub inna osoba znajdująca się na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub strefie ruchu, a także kierujący pojazdem, który narusza zakaz:

- 1) objeżdżania opuszczonych zapór lub półzapór na przejeździe kolejowym, wjeżdżania na przejazd, jeśli opuszczanie zapór lub półzapór zostało rozpoczęte lub podnoszenie ich nie zostało zakończone, oraz wejścia lub wjazdu na przejazd kolejowy za sygnalizator lub za inne urządzenie nadające sygnały, przy sygnale czerwonym, czerwonym migającym lub dwóch na przemian migających sygnałach czerwonych,
- 2) wjeżdżania na przejazd kolejowy, jeśli po jego drugiej stronie nie ma miejsca do kontynuowania jazdy, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny w wysokości nie niższej niż 2000 złotych.

Dodanie powyższego wykroczenia do katalogu, bez jednoczesnego pełnego rozszerzenia naszych uprawnień w zakresie ruchu drogowego (art. 129 b ustawy Prawo o ruchu drogowym) sprawia iż powyższe zapisy są regulacją znacząco ograniczoną. Należy bowiem pamiętać, że uprawnienia straży do zatrzymania pojazdu ograniczają się wyłącznie do kierującego pojazdem (samochodowym) niestosującego się do zakazu ruchu w obu kierunkach. Przy czym nie wyklucza to możliwości interwencji w powyższym zakresie względem kierujących innymi pojazdami (hulajnoga elektryczna, rower itp.).

3. Nowe uprawnienie z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska – art. 331a.

Art. 331a. [Nieprzestrzeganie ograniczeń, nakazów lub zakazów określonych w wojewódzkich programach ochrony powietrza]

Kto nie przestrzega ograniczeń, nakazów lub zakazów określonych w uchwale sejmiku województwa przyjętej na podstawie art. 91 ust. 3 i 5, podlega karze grzywny.

Dotyczy naruszenia regulacji regionalnych Programów ochrony powietrza.

Warto w tym miejscu zaznaczyć, że Programy ochrony powietrza to regulacje bardzo obszerne. Dla zobrazowania UCHWAŁA NR VI/62/8/2023 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO z dnia 20 listopada 2023 r. w sprawie przyjęcia aktualizacji „Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego” przyjętego uchwałą Nr VI/21/12/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 czerwca 2020 roku, to dokument liczący niespełna 500 stron. Nie jest to taki krótki zwięzły dokument jakim są uchwały antysmogowe.

Wiele straży już dziś wykonuje część zadań wynikających z Programów ochrony powietrza, jak chociażby obowiązkowe kontrole przy przekroczeniach poziomów określonych substancji w powietrzu. Nie cały dokument stanowi o nakazach i zakazach, jednakże wymagane jest przeanalizowanie całego dokumentu, żeby je określić, zwłaszcza iż jest to dokument określający normy ochrony powietrza na różnych płaszczyznach. Powyższe wprost nasuwa potrzebę szkoleń nakierowanych na działania straży w tym zakresie dla pracowników i to z ramienia sejmików wojewódzkich – przez osoby zajmujące się tym tematem. Należy pamiętać, iż straże należą do organów ochrony porządku publicznego, a nie organów ochrony środowiska, a z roku na rok widać jak ten obszar, a wraz z nim liczba obowiązków straży się zwiększa.

4. Uporządkowanie uprawnień dotyczących szczepień psów przeciwko wściekliźnie.

Informowałam wcześniej iż 18.03.2026 r. weszła w życie nowa ustawa z dnia 21 listopada 2025 r. o zdrowiu zwierząt, konsekwencją tych zmian była, zmiana tytułu dotychczasowej ustawy z 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt na ustawę z dnia 11 marca 2004 r. o *wymaganiach weterynaryjnych przy przemieszczaniu w celach niehandlowych zwierząt domowych towarzyszących podróżnym i zwierząt cyrkowych oraz o stosowaniu substancji o działaniu hormonalnym, tyreostatycznym i beta-agonistycznym* (tak poza tematem gorszej i dłuższej nazwy ustawy już chyba nie dało się wymyślić). Nowa ustawa o zdrowiu zwierząt przejęła praktycznie większą część zapisów z dotychczasowej ustawy o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt uchylając je w akcie bazowym, czego konsekwencją była utrata uprawnień mandatowych wobec niedopełnienia obowiązku szczepień psów przeciwko wściekliźnie.

Nowelizacja wkładki mandatowej porządkuje kwestie powyższych zmian, w ten sposób że:

1) Z ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o wymaganiach weterynaryjnych przy przemieszczaniu w celach niehandlowych (...), tj. dawnej ustawy o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, która zmieniła swą nazwę na powyższą otrzymaliśmy uprawnienie z art. 85 ust.1a pkt 2

Art. 85 ust. 1a.

Kto:

1) (uchylony),

2) dokonuje przemieszczenia w celach niehandlowych zwierząt domowych towarzyszących podróżnym bez spełnienia warunków określonych w art. 6 lub art. 10 rozporządzenia nr 576/2013 - podlega karze grzywny.

Wskazane powyżej warunki dotyczą szczegółowych norm wynikających z zapisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 576/2013 z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie przemieszczania o charakterze niehandlowym zwierząt domowych oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 998/2003. Na potrzeby niniejszej informacji, żeby nie wprowadzać do niej niepotrzebnego chaosu nie będę przytaczać tych zapisów. Dotyczą one szczegółowych wymogów m.in. zastosowania wobec zwierząt wszelkich profilaktycznych środków zdrowotnych dotyczących chorób lub zakażeń innych niż wścieklizna, oznakowania zwierząt, właściwie wypełnionych dokumentów identyfikacyjnych zwierząt, które i tak nie wiem jak miałyby sprawdzać funkcjonariusz. Mam nadzieję że powstanie jakieś rozporządzenie wykonawcze w prawie krajowym, gdyż bez tego te zapisy nie nadają się do egzekwowania.

2. Dodanie do katalogu wykroczeń art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2025 r. o zdrowiu zwierząt:

Art. 102. [Kara grzywny za niewykonanie obowiązku ochronnego szczepienia zwierzęcia]

1.Kto, będąc:

- 1) posiadaczem psa, nie wykonuje obowiązku ochronnego szczepienia psa przeciwko wściekliznie w terminie, o którym mowa w art. 44 ust. 2,
 - 2) obowiązany do wykonania obowiązku ochronnego szczepienia zwierząt innych niż psy lub dzikie lisy przeciwko wściekliznie, w przypadku wprowadzenia tego obowiązku w przepisach wydanych na podstawie art. 44 ust. 11, nie wykonuje tego obowiązku lub wykonuje go niezgodnie z tymi przepisami
- podlega karze grzywny.

(...)

Art. 44. [Obowiązkowe szczepienie przeciwko wściekliznie]

(...)

2. Posiadacz psa ma obowiązek zaszczepić go przeciwko wściekliznie w terminie 30 dni od dnia ukończenia przez psa 3 miesięcy życia, a następnie nie rzadziej niż co 12 miesięcy od dnia przeprowadzenia ostatniego szczepienia.

(...)

11. Minister właściwy do spraw rolnictwa może wprowadzić, w drodze rozporządzenia, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części obowiązek ochronnego szczepienia przeciwko wściekliznie zwierząt innych niż psy i dzikie lisy, mając na względzie zmniejszenie ryzyka występowania tej choroby.

(obecnie jest to rozporządzenie Ministra Rolnictwa i rozwoju wsi z dnia 11 marca 2026 r. w sprawie warunków i sposobu przeprowadzania ochronnych szczepień dzikich lisów przeciwko wściekliznie)

Tym samym, na mocy nowelizacji wkładki mandatowej odzyskujemy uprawnienia do egzekwowania dopełniania obowiązku szczepienia psów przeciwko wściekliznie.

5. Dodanie do katalogu wykroczeń art. 50 pkt 2 z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi w zakresie art. 22 ust. 1 pkt 2 tej ustawy.

Art. 50. [Niepodejmowanie działań związanych z zapobieganiem i zwalczaniem zakażeń szpitalnych]

Kto:

- 1) wbrew obowiązkowi, o którym mowa w [art. 16 ust. 1](#), nie wdraża lub nie stosuje procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami oraz *chorobami zakaźnymi*,
 - 2) wbrew obowiązkowi, o których mowa w [art. 22 ust. 1 i 2](#), nie przestrzega wymagań higieniczno-sanitarnych,
 - 3) wbrew obowiązkowi przeciwdziałania szerzeniu się zakażeń szpitalnych, nie podejmuje działań określonych w [art. 14 ust. 1 i 2](#)
- podlega karze grzywny.

Art. 22. [Obowiązek utrzymywania nieruchomości w należyтым stanie higieniczno-sanitarnym]

1. Właściciel, posiadacz lub zarządzający nieruchomością są obowiązani utrzymywać ją w należyтым stanie higieniczno-sanitarnym w celu zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym, w szczególności:

- 1) prowadzić prawidłową gospodarkę odpadami i ściekami;
- 2) zwalczać gryzonie, insekty i szkodniki;
- 3) usuwać padłe zwierzęta z nieruchomości;
- 4) usuwać odchody zwierząt z nieruchomości.

(...)

. Dodanie do katalogu wykroczeń art. 18d ust. 1 i 2 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym.

Art. 18d.

1. Kto, wbrew postanowieniom art. 12p ust. 1, sprzedaje napoje z dodatkiem kofeiny lub tauryny, podlega karze grzywny do 2000 zł.

2. Tej samej karze podlega kierownik zakładu handlowego lub gastronomicznego, który nie dopełnia obowiązku nadzoru i przez to dopuszcza do popełnienia w tym zakładzie wykroczenia określonego w ust. 1.

3. W razie popełnienia wykroczenia określonego w ust. 1 albo 2 sąd może orzec przepadek napojów z dodatkiem kofeiny lub tauryny, chociażby nie stanowiły one własności sprawcy.

Art. 12p. [Zakaz sprzedaży napojów energetycznych]

1. Zabrania się sprzedaży napojów z dodatkiem kofeiny lub tauryny:

1) osobom poniżej 18. roku życia;

2) na terenie jednostek systemu oświaty, o których mowa w [art. 2](#) ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 1043, 1160 i 1837);

3) w automatach.

2. W przypadku wątpliwości co do pełnoletności kupującego sprzedawca może żądać okazania dokumentu potwierdzającego wiek kupującego.

7. Dodanie do katalogu wykroczeń art. 23b ust. 1 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich.

Art. 23b. [Niewykonanie obowiązku wprowadzenia standardów ochrony małoletnich]

1. Kto, będąc obowiązany do wprowadzenia standardów ochrony małoletnich nie wykonuje tego obowiązku,

podlega karze grzywny do 250 zł albo karze nagany.

(...)

Nie jest wskazane na jakiej niby podstawie funkcjonariusze straży mieliby kontrolować określone placówki, (w tym zwłaszcza szkoły) zobowiązane do wprowadzenia takich standardów.

8. Dodanie do katalogu wykroczeń art. 683a ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny.

Art. 683a. [Naruszenie zakazu fotografowania obiektów szczególnie ważnych dla bezpieczeństwa lub obronności państwa]

1. Kto bez zezwolenia fotografuje, filmuje, utrwała w inny sposób lub przesyła dane obrazu obiektu, o którym mowa w art. 616a ust. 1, oznaczonego znakiem zakazu fotografowania, lub ruchomości lub wizerunku osób, znajdujących się w takim obiekcie, podlega karze grzywny.

2. W razie popełnienia wykroczenia określonego w ust. 1 można orzec przepadek przedmiotów pochodzących z tego wykroczenia oraz służących do popełnienia wykroczenia, choćby nie stanowiły własności sprawcy.

Art. 616a. [Zakaz fotografowania obiektów szczególnie ważnych dla bezpieczeństwa lub obronności państwa]

1. Zakazuje się, bez zezwolenia, fotografowania, filmowania, utrwalania w inny sposób lub przesyłania danych obrazu obiektów, zajmowanych przez jednostki wojskowe lub służby specjalne, o których mowa w [art. 11](#) ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. z 2025 r. poz. 902), zwane dalej "służbami specjalnymi", jeżeli zostały oznaczone znakiem graficznym wyrażającym ten zakaz, zwanym dalej "znakiem zakazu fotografowania", ruchomości oraz wizerunku osób, znajdujących się w tych obiektach.

(...)

**Kierownik
Referatu Prawnego**

Lucyna Cofór